

Směrnice ke zdravotnickému zabezpečení zotavovacích akcí Junáka

1. Základní a úvodní ustanovení

- (1) Směrnice v návaznosti na Řád pro vzdělávání činovnic a činovníků Junáka určuje pravidla pro zdravotnické zabezpečení zotavovacích akcí Junáka a pořádání skautských kurzů pro zdravotníky zotavovacích akcí.
- (2) Související předpisy:
  - a) Řád pro vzdělávání činovnic a činovníků Junáka (dále jen řád),
  - b) Zákon č. 258/2000 Sb., O ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů¹ (dále jen zákon) a
  - c) Vyhláška Ministerstva zdravotnictví 106/2001 Sb., O hygienických požadavcích na zotavovací akce pro děti, ve znění pozdějších předpisů² (dále jen vyhláška).

2. Zdravotnické zabezpečení zotavovacích akcí

- (3) Akce Junáka, kterých se zúčastní 30 a více dětí ve věku do 15 let na dobu delší než 5 dnů, jsou podle zákona zotavovacími akcemi.
- (4) Pořadatel zotavovací akce musí dle zákona zajistit základní péči o zdraví všech účastníků a kontrolu dodržování hygienických požadavků kvalifikovaným zdravotníkem zotavovací akce (dále jen zdravotník).
- (5) Zdravotníkem může být osoba starší 18 let, která
  - a) má alespoň úplné střední odborné vzdělání v oborech všeobecná sestra, dětská sestra nebo porodní asistentka,
  - b) je studentem lékařství po ukončení třetího ročníku,
  - c) absolvovala kurz pro zdravotníky zotavovacích akcí pořádaný Českým červeným křížem nebo jinou organizací, která má k pořádání takového kurzu státní akreditaci, a od data absolvence neuplynulo více než 4 roky; nebo
  - d) absolvovala zdravotnický kurz pořádaný Junákem a od data absolvence tohoto kurzu nebo od absolvence doškolovacího zdravotnického kurzu neuplynulo více než 4 roky;

3. Zdravotnický kurz

- (6) Zdravotnický kurz je vzdělávací akcí dle řádu. Pořadatelem může být libovolná organizační jednotka Junáka.
- (7) Cílem kurzu je rozšířit znalosti první pomoci, naučit absolventy účinně poskytnout první pomoc na táborech a různých hromadných akcích. Dále kurz seznámí účastníky s táboremou klinikou, hygienou a epidemiologií, zdravotnickou dokumentací, příslušnou legislativou a povinnostmi zdravotníka na zotavovacích akcích.

---

¹ Poslední novela ke dni vydání této směrnice byla provedena s účinností dne 1. 1. 2005 zákonem č. 562/2004 Sb.

² Poslední novela ke dni vydání této směrnice byla provedena s účinností dne 7. 4. 2004 vyhláškou č. 148/2004 Sb.

- (8) Rozsah a časová dotace jednotlivých obsahových částí kurzu v souladu s vyhláškou je přílohou této směrnice.
- (9) Pořadatel je povinen vést a uchovávat dokumentaci kurzu, která obsahuje zejména seznam absolventů, výsledky zkoušek a testy účastníků a evidenci vydaných dekretů.
- (10) Pořadatel kurzu jmenuje odborného garanta kurzu.
- (11) Odborný garant kurzu musí být držitelem OČK Zdravověda.
- (12) Garant kurzu odpovídá za průběh a obsah kurzu, rovněž odpovídá za ověření znalostí uchazečů a vykonává další povinnosti, které podle řádu náležejí předsedům zkušebních komisí.
- (13) Jednotlivé aktivity na kurzu může vést odborník k tomu pověřený odborným garantem kurzu. Pověřený odborník nemusí být členem Junáka.
- (14) Kurzu se mohou zúčastnit členové Junáka, kteří dovrší 15 let před zahájením kurzu.³ Pro účast osob, které nejsou členy Junáka, se použijí ustanovení řádu.

4. Absolvence zdravotnického kurzu

- (15) Kurz je zakončen zkouškou, kterou se ověří získané znalosti a dovednosti uchazečů. Zkouška má dvě části:
  - a) test, ve kterém se prověří teoretické znalosti, a
  - b) praktickou část, kde uchazeč ošetří alespoň tři simulovaná poranění či onemocnění.
- (16) Odborný garant připraví test dle článku (15) písm. a). Příklady otázek testu jsou přílohou této směrnice. Kopie testu je součástí dokumentace zkoušek.
- (17) Absolventem kurzu se stane pouze účastník, který dosáhne úrovně stanovené odborným garantem v obou částech zkoušky.
- (18) Absolvent kurzu získává kvalifikaci „zdravotník zotavovacích akcí“. Tato kvalifikace je platná po dobu 4 let.

5. Doškolovací zdravotnický kurz

- (19) Pro obnovení platnosti kvalifikace dle článku (18) musí uchazeč absolvovat doškolovací zdravotnický kurz v délce alespoň osmi hodin.
- (20) Cílem kurzu je doplnění znalostí a dovedností o nové poznatky a zopakování znalostí získaných na zdravotnickém kurzu.
- (21) Obsah doškolovacího kurzu je přílohou této směrnice.
- (22) Pro pořádání doškolovacích zdravotnických kurzů platí výše uvedená ustanovení pro pořádání zdravotnických kurzů obdobně.

6. Závěrečná ustanovení

- (23) Junáckým krajům se doporučuje uspořádat alespoň jeden zdravotnický kurz a jeden doškolovací zdravotnický kurz ročně, případně toto uskutečnit v součinnosti s dalšími subjekty či přenést na organizační jednotku ve své působnosti.
- (24) Směrnice byla schválena Výkonnou radou Junáka dne 18. 3. 2010 a nabývá účinnosti dne 18. 3. 2010. Tím okamžikem končí platnost předchozího znění této směrnice, které bylo schváleno dne 25. 1. 2006.

Ing. Josef Výprachtický
starosta Junáka

Příloha 1: Náplň a časová dotace zdravotnického kurzu

Příloha 2: Příklady otázek pro test na zdravotnickém kurzu

Příloha 3: Náplň, časová dotace a forma přezkoušení u doškolovacího zdravotnického kurzu

Náplň a časová dotace zdravotnického kurzu

A - Rozsah školení:

Téma	Počet hodin		
	Teorie	Praxe	Celkem
1. Základy stavby a funkce lidského těla	5	-	5
2. První pomoc - teoretická část	6	-	6
3. První pomoc - praktická část	-	15	15
4. Péče o nemocné	2	2	4
5. Základy zdravotnické dokumentace	1	-	1
6. Práva a povinnosti zdravotníků zotavovacích akcí	1	-	1
7. Hygiena a epidemiologie	4	-	4
8. Základy záchrany tonoucích	1	2	3
Celkem	20	19	39

B - Obsah školení:

1. Základy stavby a funkce lidského těla

- 1.1. Stavba a funkce lidského těla
- 1.2. Pohybové ústrojí
- 1.3. Krevní oběh, krev
- 1.4. Trávicí ústrojí
- 1.5. Dýchací ústrojí
- 1.6. Vylučovací ústrojí
- 1.7. Kožní ústrojí
- 1.8. Pohlavní systém mužů a žen
- 1.9. Smyslové ústrojí
- 1.10. Nervové ústrojí
- 1.11. Látkové řízení organismu

2. První pomoc - teoretická část

- 2.1. Druhy zdravotnické první pomoci:
  - 2.1.1. první pomoc
  - 2.1.2. první lékařská pomoc
  - 2.1.3. odborná lékařská pomoc
  - 2.1.4. specializovaná lékařská pomoc
  - 2.1.5. technická první pomoc
  - 2.1.6. transport raněného
- 2.2. Základní druhy zdravotnického třídění:
  - 2.2.1. indikační
  - 2.2.2. místní, odsunové
  - 2.2.3. prognostické
- 2.3. Prevence úrazů:
  - 2.3.1. při sportovní a zájmové činnosti, v dopravě a v terénu
  - 2.3.2. vazba na věkové zvláštnosti dětí
- 2.4. Poskytování první pomoci:
  - 2.4.1. prvořadé zdravotnické úkoly (krváčení, velká ztráta krve, dechová a oběhová selhání, protišoková opatření)

- 2.4.2. úraz elektrickým proudem
- 2.4.3. tonutí
- 2.4.4. bezvědomí
- 2.4.5. křečové stavy a intoxikace
- 2.4.6. poranění vnitřních orgánů, mozkolebeční poranění, poranění hrudníku a břicha
- 2.4.7. poranění pohybového ústrojí
- 2.4.8. náhlé bolesti břicha a hrudníku
- 2.4.9. alergické reakce
- 2.4.10. rány, tepelná poškození, poškození z chladu, poleptání
- 2.4.11. šok
- 2.5. Zásady poskytování první pomoci ve ztížených podmínkách (v noci, za deště, apod.)
- 2.6. Zásady poskytování první pomoci s improvizovanými prostředky

3. První pomoc - praktická část

- 3.1. Návik kardiopulmonální resuscitace jedním a dvěma zachránci na resuscitačním fantomu
- 3.2. Práce s obvazovými materiály podle druhu materiálu:
  - 3.2.1. šátkové, obinadlové, z pružných materiálů, z nepřílnavých materiálů
  - 3.2.2. hotové obvazy č. 1, 2, 3, 4, obvaz na popáleniny balíček
- 3.3. Práce s obvazovými materiály podle účelu:
  - 3.3.1. krycí, tlakové, poloprodyšné, znehybňující, improvizace
  - 3.3.2. návik obvazové techniky za použití klasických materiálů a improvizace
- 3.4. Manipulace, polohování a transport:
  - 3.4.1. polohování raněných podle charakteru poranění včetně náviku příslušných postupů
  - 3.4.2. návik manipulace raněného jedním a více zachránci
  - 3.4.3. způsoby naložení raněných na různé druhy transportních prostředků (využití improvizace i typizovaných transportních prostředků)
  - 3.4.4. způsoby vyšetřování
  - 3.4.5. zásady zdravotnického transportu (cílenost, včasnost, šetrnost)

4. Péče o nemocné

- 4.1. Zdravotnická etika, přístup k nemocnému
- 4.2. Základy psychologie nemocného
- 4.3. Sledování životních funkcí a zdravotního stavu pacienta (tep, dech, teplota, krevní tlak, vědomí, příjem a výdej tekutin)
- 4.4. Úprava lůžka, péče o nemocného na lůžku
- 4.5. Podávání léků, aplikace tepla, chladu, výplachy
- 4.6. Stravování nemocného
- 4.7. Zásady ošetřování nemocných při hromadném výskytu infekčních onemocnění
- 4.8. Vliv prostředí na pacienta

5. Základy zdravotnické dokumentace

- 5.1. Evidence bezinfekčnosti
- 5.2. Evidence lékařských potvrzení
- 5.3. Evidence zdravotnických průkazů pracovníků tábora
- 5.4. Vedení zdravotnického deníku
- 5.5. Práce se zdravotním a očkovacím průkazem (po jeho zavedení)

6. Práva a povinnosti zdravotníků zotavovacích akcí

- 6.1. Činnost zdravotníků před odjezdem na tábor
- 6.2. Činnost při odjezdu
- 6.3. Činnost při příjezdu - kontrola podmínek
- 6.4. Zdravotnický filtr
- 6.5. Vybavení ošetřovny
- 6.6. Izolace
- 6.7. Spolupráce s patronátním lékařem
- 6.8. Povinnosti zdravotníka při zotavovací akci

7. Hygiena a epidemiologie

- 7.1. Osobní hygiena, denní režim, vztah organismu a prostředí
- 7.2. Hygiena životního prostředí
- 7.3. Odstraňování odpadních látek
- 7.4. Hygiena výživy (společného stravování)
- 7.5. Prevence šíření nákazy:
  - 7.5.1. zásady boje s infekčními chorobami, opatření při jejich výskytu, včasná diagnostika, izolace, karanténa
  - 7.5.2. nejčastější alimentární nákazy, nákazy vzdušnou cestou, transmisivní nákazy, antropozoonózy, kontaktní nákazy, venerické choroby, AIDS, mykózy

8. Základy záchrany tonoucích

- 8.1. Rozdíly při tonutí ve sladké a slané vodě
- 8.2. Technické prostředky záchrany a jejich použití
- 8.3. Způsoby dopomoci postiženým plavcům
- 8.4. Záchrana tonoucích a poskytnutí první pomoci ve vodě a po dopravení na břeh
- 8.5. Informace o způsobech a možnostech vyhledávání utonulých
- 8.6. Kardiopulmonální resuscitace se zaměřením na postupy při záchraně tonoucích

Příklady otázek pro test na zdravotnickém kurzu

1. Autotransfuse je:
  - a) přímé podání krve od dárce příjemci, není-li k dispozici krevní konzerva
  - b) podávání náhradních solných roztoků do žíly během transportu
  - c) zdvihnutí dolních končetin u ležícího pacienta
2. Při tonutí:
  - a) vyčistíme postiženému dutinu ústní, otočením na břicho a hlavou dolů vypudíme vodu z plic, zahajujeme umělé dýchání
  - b) co nejdříve po vytažení na mělčinu vyčistíme dutinu ústní, zahajujeme resuscitaci podle stavu dechu a oběhu, voláme ZZS
  - c) tonoucího dopravíme na břeh, vylijeme vodu z plic a zahajujeme umělé dýchání
3. Co připadá v úvahu při této rozvaze: Postižený trpí velkou úzkostí, bolestí za hrudní kostí, s vyzařováním do levé horní končetiny nebo i krku:
  - a) dekompenzace cukrovky
  - b) astmatický záchvat
  - c) akutní srdeční infarkt
4. Nejčastější příznaky rozvinutého šoku jsou:
  - a) ztížené dýchání, bezvědomí, promodráání kolem úst, poruchy tepu
  - b) nitkovitý tep, teplá a suchá kůže, lapavý dech
  - c) žízeň, bledá a studená kůže, rychlý a špatně hmatný tep
5. Křeče
  - a) jsou vždy projevem epilepsie
  - b) mohou provázet různá onemocnění a nejrůznější stavy, mohou postihnout i pacienty v bezvědomí
  - c) jsou vždy život ohrožující stav, voláme okamžitě ZZS
6. Při podezření na hypoglykémii při dekompenzované cukrovce u diabetika, který je při vědomí
  - a) podáme cukr v roztoku a podle stavu voláme ZZS nebo zařídíme kontrolu u příslušného diabetologa, stále kontrolujeme stav postiženého
  - b) nesmíme v žádném případě podat cukr, mohlo by dojít ke dramatickému zhoršení stavu
  - c) podáme ledovou neslazenou minerálku a voláme ZZS
7. Kde stlačujeme hrudník při nepřímé masáži srdeční u dospělého
  - d) 3 prsty pod mečovitým výběžkem hrudní kosti
  - e) 2 prsty nad mečovitým výběžkem hrudní kosti
  - f) v polovině hrudní kosti
8. Zaškrcovadlo přiložíme vždy
  - a) při úrazové amputaci většího rozsahu
  - b) při tepenném krvácení
  - c) při žilním krvácení
9. Růže, angína a spála jsou vyvolány
  - a) stejnými viry
  - b) stejnými mikroby
  - c) různými mikroby
10. Ošetřovna a izolace se staví:
  - a) alespoň 20 metrů od studánky
  - b) vždy s pevnými stěnami
  - c) vedle sebe
11. Zdravotnický deník, seznam dětí, opis potvrzení dětského lékaře, kopie či opis Průkazu pracovníka v potravinářství tzv „papír na hlavu“ a seznam činných osob se uchovává
  - a) 6 měsíců po skončení akce
  - b) 9 měsíců od skončení akce
  - c) 12 měsíců od skončení akce
12. V izolaci musí být 1 lůžko na :
  - a) 30 dětí
  - b) 35 dětí
  - c) 40 dětí
13. Při potápění na nádech je rizikovým faktorem
  - a) hypoventilace
  - b) hyperventilace
  - c) apnoe
14. Suché tonutí vzniká:
  - a) při poškození míchy
  - b) díky laryngospasmu
  - c) při zaboření obličeje do bahna či písku

Náplň, časová dotace a forma přezkoušení u doškolovacího zdravotnického kurzu

Celková časová dotace doškolovacího zdravotnického kurzu je 8 hodin.

Obsah:

1. KPCR – 2 hod. včetně praxe
2. Táborová klinika I – První pomoc při onemocnění dětí – 2 hod.
3. Táborová klinika II – První pomoc při onemocnění dospělých – 2 hod.
4. Změny hygienické vyhlášky a legislativy – 1 hod.
5. 1 hod. na téma, které pro sebe účastníci považují za nejpotřebnější

Forma přezkoušení:

Kurz je zakončen zkouškou, která má dvě části:

- a) písemný test v obdobné podobě jako u základního zdravotnického kurzu (viz příloha č. 2)
- b) praktickou část, kde uchazeč ošetří alespoň tři simulovaná poranění či onemocnění.